

Een paar weken geleden kreeg ik 's avonds een telefoontje van Dries. Hij vertelde mij dat zijn afscheid van het leven aanstaande was. Dat was even slikken. Ik had de onhandigheid op te merken dat hij me nu vast op ging zadelen met wat huiswerk. Ik had me geen zorgen hoeven te maken. Dries wilde mij alleen persoonlijk bedanken voor de prettige werkomgeving op het Rijksherbarium en het aandeel dat ik daarin gehad zou hebben. Het was hartverwarmend te horen met hoeveel waardering Dries terugkeek op zijn tijd op het herbarium, waaraan hij van 1955 tot 1961 als assistent en van 1963 tot 2016 als Bryologisch onderzoeker verbonden was – de laatste decennia als honorair gastmedewerker, bij elkaar 59 jaar. Toen Ria mij vroeg om vandaag wat te zeggen heb ik dan ook graag ja gezegd.

Ik heb wel direct een mailtje aan de oudere medewerkers van het Rijksherbarium gestuurd met het verzoek om mij te voeden met persoonlijke herinneringen. Dat heeft heel wat opgeleverd, waarmee we haast een symposiumprogramma over Dries kunnen vullen. Ik zal er hier en daar uit citeren. Een belangrijke bron was een dankwoord van Dries zelf, dat hij in de zomer van 2020 stuurde aan Michael Stech, Hans Kruijer en Rienkjan Bijlsma. Zij hadden een Nederlandse mos naar Dries genoemd - *Ptychostomum touwii* (onthoudt die naam!). Dries was daar heel blij mee, en vatte als dank zijn vroege schreden op het pad

van de bryologie samen. Dat hing nogal van toevalligheden aan elkaar volgens Dries. Als jonge NJNer was hij een moeras aan de Wijde Aa gaan inventariseren - maar de mossen waren een probleem. Als student assistent bij het Rijksherbarium had hij direct toegang tot Jan Barkman die veel van mossen wist. Van het een kwam het ander - Dries deed voor zijn doctoraalstages onderzoek aan mossen bij Jan Barkman en in Frankrijk bij niemand minder dan Braun-Blanquet - naast een boeketje pissebeddenecologie bij Kuenen, Iepen bij Van Ooststroom, en de maaginhoud van een omstreeks het begin van onze jaartelling overleden rund bij Karstens. Wat was de doctoraalopleiding biologie toch goed en veelzijdig in het midden van de vorige eeuw. Vlak voor Dries' doctoraalexamen bood Professor Lam - directeur van het Rijksherbarium Dries een positie aan als bryoloog. Dries wist niet wat hem overkwam - Barkman zou toch de ideale bryoloog zijn? Toen de financiering van de vacature bryologie rond was in 1963 was Prof. Van Steenis inmiddels aangetreden en hij verwelkomde Dries met de woorden "Zo Andries, ben je daar. Ik zal je maar meteen vertellen dat ik liever geen bryoloog had, want de mossen voor Flora Malesiana worden al gedaan in Groningen. We moeten er maar het beste van zien te maken". Weg plannen voor een Nederlandse mosflora - onze mossenman mocht zich ontwikkelen tot specialist van Maleise mossen. Dat

heeft Dries met veel energie en voldoening gedaan - met als hoogtepunten denk ik zijn verzamelexpedities naar Thailand, Papua Nieuw Guinee en Borneo. Die Nederlandse mossen kwamen later alsnog aan de beurt.

Zoals voor de meeste herbarianen speelde het grootste deel van Dries' carrière zich toch af tussen de gedroogde collecties op zijn werkkamer in "het verre westen" aan de Schelpenkade - samen met de varengroep en de grassenman Jan Frits Veldkamp. Het was daar een gezellige boel volgens Wout Holverda (er werd daar gezongen!). Wout begon zijn werk als piepjong assistent en hij liet me weten dat Dries zijn allerbeste leermeester was geweest toen hij nog een onbeschreven blad was in de botanie. Leni Duistermaat en Stans Kofman noemen de vriendschappelijke relaties tussen de bescheiden Dries en de extraverte Jan Frits Veldkamp. Dat onwaarschijnlijke duo was ook samen op Expeditie in het Sterrengebergte op Nieuw Guinee en vierden daar in 1975 op 31 maart hun gezamenlijke verjaardagen met een borrel en sigaren, en als feestmaal een blik zuurkool en een blik boerenkool. Hoe weten we dat: zowel Dries als Jan Frits hielden dagboeken bij die als rondschrijfbrieven door velen werden verslonden. Onder andere door Stans Kofman die op dezelfde volksdansclub zat als Dries, en waar zijn rondschrijfbrieven werden voorgelezen tussen de danssessies door.

Uit die vroege herbariumjaren heeft Max van Balgooij dierbare herinneringen. Dries maakte de kakelverse nieuwkomer uit Indonesië wegwijs op het Rijksherbarium in de 50er jaren. Tot vandaag is Max trots dat hij in 1971 in Queensland, Australië, een vermeend groenwier uit een beek opviste, dat later een nieuw aquatisch mos bleek te zijn: *Touwia laticostata*.

Als houtanatoom had ik beroepsmatig weinig met Dries van doen, maar ik herinner me een Sinterklaasviering in de vroege 70er jaren, waar de kinderen Touw werden voorgeleid bij de goedheiligman (dat was ikzelf). Het was leuk om herbariumkinderen te vragen wat ze wilden worden. Toen ik dat aan de zeer jonge Ron Touw vroeg zei hij resoluut "soldaat". Ik kon niet laten te zeggen "Precies zijn vader" - mijn meest gemene plagerij richting de o zo vreedzame Dries.

In zijn latere jaren was Dries heel open over zijn depressies, asperger syndroom en autisme. Denkend aan Dries heb ik die laatste begrippen nog eens opgezocht in Wikipedia. Alle 53 jaar dat ik Dries een beetje heb gekend, heb ik niets gemerkt van contactgestoordheid. De paar jaar dat ik directeur was van het Rijksherbarium en Dries nog niet met pensioen, was hij het toonbeeld van een sociale en uiterst coöperatieve medewerker, die zijn zaakjes altijd prima voor elkaar had. Ik ontdekte deze week dat Dries zelfs heel zorgzaam voor latere "In Memoriam" schrijvers

een volledige lijst met zijn publicaties had gedeponeerd in zijn personalia mapje in de bibliotheek, plus 17 paginas kostelijke herinneringen aan zijn leven als Rijksherbariumbryoloog. Dries laat ook een rijke erfenis achter van dierbare herinneringen bij veel mensen die hem allemaal heel graag mochten. Als bryoloog maakte hij het verschil met inmiddels klassieke publicaties en als leermeester van studenten en topamateurs. En voor de eeuwigheid misschien wel als belangrijkste erfgoed: 25.890 herbarium collecties, de laatste decennia verzameld door het onafscheidelijke duo Touw en Snoek in verre tropische oorden, maar ook in ons eigen land, met als laatste collectie een mos uit Leiderdorp - gedroogd in 2012.

Dries leeft voort op tal van fronten. Ria, Machteld, Ron en Betty - ik hoop dat jullie daar een beetje troost uit kunnen putten bij zijn afscheid nu en in de komende tijden.

--